

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 22. maj 2017
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Selina Rosenmeier
Sagsnr.: 2017-0037-0179
Dok.: 2311318

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 8 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Ophævelse af straffelovens blasfemibestemmelse) (L 170), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. maj 2017.

Søren Pape Poulsen

/

Sidsel Kathrine Møller

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 8 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven (Ophævelse af straffelovens blasfemibestemmelse) (L 170):

”I det tilfælde, at straffelovens blasfemibestemmelse ophæves, hvilke straffelovsbestemmelser – om nogen - vil da eksempelvis kunne finde anvendelse i tilfælde af henholdsvis a) offentlig masseafbrænding af koraner, b) urinering på biblen eller c) afbrænding af jødiske symboler?”

Svar:

Straffelovrådet afgav i 2014 en udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi (betænkning nr. 1548/2014).

Vurderingen af de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi, herunder i forhold til de i spørgsmålet nævnte tilfælde a-c, fremgår af pkt. 3.3. i Straffelovrådets udtalelse. Der fremgår således nærmere af pkt. 3.3.1. følgende:

”**3.3.1.** Den vigtigste juridiske konsekvens af en ophævelse af straffelovens § 140 vil i sagens natur være, at den adfærd, der er omfattet af straffelovens § 140, vil blive straffri, medmindre andre straffbestemmelser kan anvendes.

Straffelovens § 140 angår nærmere angivne former for offentlig spot og forhånelse.

Sådan spot eller forhånelse kan tænkes at ske på en måde, der er strafbar efter en anden straffbestemmelse ikke som følge af indholdet af meningstilkendegivelserne, men som følge af de ledsagende handlinger eller omstændigheder.

Sådan spot eller forhånelse kan endvidere tænkes at være strafbar også efter en anden straffbestemmelse alene i kraft af indholdet af meningstilkendegivelserne og den offentlige udbredelse heraf.

Som eksempler på den første mulighed, at straffelovens § 140 overtrædes på en måde, der er strafbar efter en anden straffbestemmelse ikke som følge af indholdet af meningstilkendegivelserne, men som følge af de ledsagende handlinger eller omstændigheder, kan nævnes:

- Som led i spotten eller forhånelsen skaffer gerningsmanden eller gerningsmændene sig uberettiget adgang til et fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted eller undlader uberettiget at forlade fremmed grund efter at være opfordret dertil, jf. straffelovens § 264, stk. 1. Som eksempel kan nævnes, at gerningsmanden eller gerningsmændene uberettiget har skaffet sig adgang til – eller uberettiget har undladt efter opfordring hertil at forlade – en kirke, en moske eller en synagoge. Overtrædelse af straffelovens § 264, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

- Som led i spotten eller forhånelsen ødelægger, beskadiger eller bortskaffer gerningsmanden eller gerningsmændene ting, der tilhører en anden, jf. straffelovens § 291, stk. 1. Som eksempel kan nævnes, at gerningsmanden eller gerningsmændene bemaler en væg, som tilhører en anden, eller afbrænder genstande, eksempelvis genstande af religiøs betydning, som tilhører en anden. Overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

- Som led i spotten eller forhånelsen forstyrrer gerningsmanden eller gerningsmændene ved larm eller uorden gudstjeneste eller anden offentlig kirkelig handling, jf. straffelovens § 137, stk. 2. Overtrædelse af straffelovens § 137, stk. 2, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

- Som led i spotten eller forhånelsen forstyrrer gerningsmanden eller gerningsmændene den offentlige orden, hvilket efter ordensbekendtgørelsen kan straffes med bøde. Som eksempel kan nævnes, at gerningsmanden eller gerningsmændene afbrænder genstande, eksempelvis genstande af religiøs betydning, på et offentligt tilgængeligt sted under sådanne omstændigheder, at afbrændingen kan medføre fare eller ulempe for forbipasserende, jf. ordensbekendtgørelsens § 12.

Som eksempel på den anden mulighed, at straffelovens § 140 overtrædes på en måde, der er strafbar efter en anden strafbestemmelse alene i kraft af indholdet af meningstilkendegivelserne og den offentlige udbredelse heraf, kan nævnes meningstilkendegivelser, der udgør både spot eller forhånelse af troslærdomme eller gudsyndelse og trusler, forhånelse eller nedværdigelse af en gruppe af personer på grund af dens race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, jf. straffelovens § 266 b.”

Endvidere fremgår der af pkt. 3.3.3. i udtalelsen følgende:

”**3.3.3.** Et særligt spørgsmål, der har været rejst i den juridiske debat, angår meningstilkendegivelser, der ikke udtrykkes i ord, men i symbolske handlinger. Som eksempel har bl.a. været

nævnt bogbrændinger, eksempelvis afbrænding af Bibelen eller Koranen.

Efter Straffelovrådets opfattelse gælder det, der er anført ovenfor, også for meningstilkendegivelser af denne karakter.

Der er ikke tvivl om, at fysiske angreb på Bibelen eller Koranen angår her i landet lovligt bestående trossamfunds gudskyndelse i straffelovens § 140's forstand.

Efter Straffelovrådets opfattelse må det endvidere antages, at en offentlig afbrænding af Bibelen eller Koranen efter omstændighederne vil være udtryk for en sådan spot eller forhånelser, at de ansvarlige for afbrændingen vil kunne dømmes for overtrædelse af straffelovens § 140.

Det må således antages, at en sådan afbrænding af en religions helligste skrift efter den almindelige opfattelse i det danske samfund udgør en så grov krænkelse af de pågældendes religiøse følelse, at domstolene efter omstændighederne vil finde grundlag for at anse afbrændingen som spot eller forhånelser i straffelovens § 140's forstand.

Det samme gælder – og for så vidt i højere grad – i forhold til offentlig urinerer eller tilsvarende adfærd i forhold til Bibelen og Koranen.

Også for forholdet mellem straffelovens § 140 og straffelovens § 266 b gælder det samme som anført ovenfor, nemlig at der principielt ikke er noget til hinder for, at eksempelvis Bibelen eller Koranen vil kunne spottes eller forhånes, uden at kristne eller muslimer trues, forhånes eller nedværdiges, men at en sådan spot eller forhånelser af Bibelen eller Koranen i praksis vil kunne blive fortolket af domstolene som spot eller forhånelser af de personer, der bekender sig til den pågældende religion.

Der vil dog kunne være tilfælde, hvor grov spot eller forhånelser af et helligt skrift omfattes af straffelovens § 140, uden at spotten eller forhånelser af det hellige skrift samtidig fortolkes som et angreb på en gruppe af personer på grund af dens tro eller karakter, der er omfattet af straffelovens § 266 b som fortolket i retspraksis.

Straffelovrådet tilføjer i relation til bogbrændinger og andre fysiske angreb på genstande, at straffelovens § 266 b udtrykkeligt omfatter både udtalelser og ”anden meddelelse”, og at bestemmelsen i retspraksis bl.a. er bragt i anvendelse på afbrænding af et kors (hvilket gav associationer til Ku Klux Klan), jf. UfR 1994.993 Ø.

Sammenfattende er det Straffelovrådets opfattelse, at der kan forekomme forhånelser af troslærdomme og gudsdyrkelse, hvor man i givet fald ville kunne anvende straffelovens § 140, uden at forhånelsen samtidig kan anses som en trussel, forhånelse eller nedværdigelse af en gruppe af personer på grund af dens tro, jf. straffelovens § 266 b.”